

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ
ОПЕРАЦІЙ”
(для магістрів)

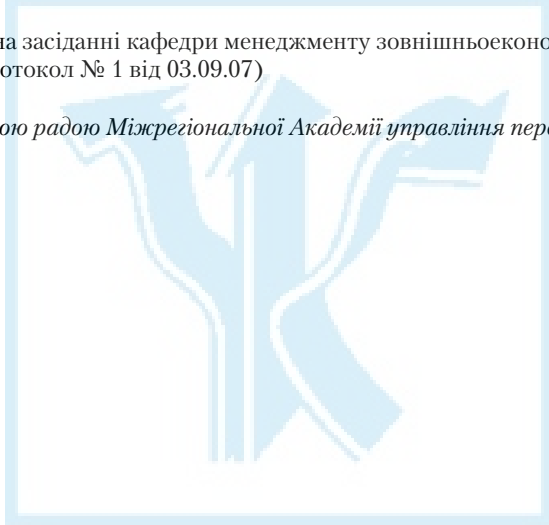
МАУП

Київ 2008

Підготовлено доцентом кафедри менеджменту ЗЕД *С. І. Ткаленко*

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності (протокол № 1 від 03.09.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Ткаленко С. І. Навчальна програма дисципліни “Організація зовнішньоторговельних операцій” (для магістрів). — К.: МАУП, 2008. — 15 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Організація зовнішньоторговельних операцій”, питання для самоконтролю, варіанти контрольних робіт, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вивчення курсу “Організація зовнішньоторговельних операцій” зумовлене особливостями здійснення зовнішньоекономічної діяльності, що потребує глибокого знання реальних економічних процесів, які відбуваються в сучасних умовах, в тому числі на рівні окремих підприємств. Вихід підприємств на зовнішні ринки може бути ефективним, якщо спеціалісти із зовнішньоекономічної діяльності володіють теорією і практикою організації зовнішньоторговельних операцій з врахуванням особливостей конкретних ринків, регіонів і змін ринкової кон’юнктури.

Метою курсу є вивчення теоретичних засад організації і здійснення зовнішньоторговельних операцій, визначення основного кола проблеми, що виникають при їх проведенні в Україні, а також виконання розрахунків, що сприяють ефективному здійсненню зовнішньоторговельних операцій.

У курсі “Організація зовнішньоекономічних операцій” розглядаються особливості здійснення міжнародної торгівлі, особливості здійснення різних видів зовнішньоторговельних операцій, ефективність здійснення зовнішньоторговельних операцій з врахуванням особливостей оподаткування у зовнішньоекономічній діяльності.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН дисципліни “ОРГАНІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Вступ до курсу “Організація зовнішньоторговельних операцій” Змістовий модуль I. Особливості здійснення міжнародної торгівлі
1	Міжнародна торгівля товарами та послугами
2	Посередництво при здійсненні зовнішньоторговельних операцій
3	Види зовнішньоторговельних операцій та зовнішньоекономічних угод

1	2
4 5 6 7 8 9	Змістовий модуль II. Особливості організації зовнішньоторговельних операцій Організація експортно-імпортних операцій Організація бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною при здійсненні ЗЕД Організація зовнішньоторговельних операцій у науково-технічній сфері Організація зовнішньоторговельних операцій на міжнародних біржах Організація зовнішньоторговельних операцій на міжнародних біржах (продовження) Особливості оподаткування зовнішньоторговельних операцій
10	Змістовий модуль III. Міжнародні договори Міжнародний договір купівлі-продажу товарів
Разом годин: 81	

ЗМІСТ
дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ”

Вступ до курсу “Організація зовнішньоторговельних операцій”

Логіко-структурна схема курсу. Предмет та об’єкт курсу.

Стан зовнішньоекономічних зв’язків. Проблеми торгівлі іноземного партнера з українськими підприємствами. Проблеми вітчизняних підприємств при здійсненні зовнішньоторговельних операцій з іноземними контрагентами.

Змістовий модуль I. Особливості здійснення міжнародної торгівлі

Тема 1. Міжнародна торгівля товарами та послугами

Світовий ринок товарів. Класифікація купівлі-продажу товарів. Експортно-імпортні операції та причини, які зумовлюють торгівлю товарами.

Товарна структура зовнішньої торгівлі.

Особливості регулювання експортно-імпортних операцій на різних рівнях. Вплив СОТ на зовнішньоекономічну діяльність.

Поняття торгівлі послугами у зовнішньоекономічній діяльності. Класифікація послуг у міжнародній торгівлі.

Світовий ринок послуг. Особливості здійснення операцій з послуг.

Становлення ринку послуг в Україні. Зовнішня торгівля послугами в Україні

Сучасний стан розвитку ринку послуг.

Література [7–9; 19–23]

Тема 2. Посередництво при здійсненні зовнішньоторговельних операцій

Види послуг торгово-посередницької діяльності. Переваги та недоліки посередників при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. Класифікація операцій при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності через посередницьку ланку.

Види торгово-посередницьких фірм та особливості їх діяльності в міжнародній комерційній справі.

Тенденції здійснення експортних та імпортних операцій в Україні через торгово-посередницьку ланку.

Література [4; 6; 7; 12; 17; 19; 23; 24]

Тема 3. Види зовнішньоторговельних операцій та зовнішньоекономічних угод

Види зовнішньоекономічних угод, які найчастіше застосовуються у світовій практиці. Угоди купівлі-продажу. Зустрічна торгівля. Операція з переробки давальницької сировини. Угоди за участі незалежних іноземних партнерів-посередників. Орендні угоди. Клірингові угоди. Інвестиційні угоди.

Тенденції здійснення експортних та імпортних операцій в Україні через торгово-посередницьку ланку. Види послуг торгово-посередницької діяльності. Переваги та недоліки посередників у зовнішньоекономічній діяльності.

Види торгово-посередницьких фірм та особливості їх діяльності.

Література [5; 9; 11; 13; 16; 21; 25]

Змістовий модуль II. Особливості організації зовнішньоторговельних операцій

Тема 4. Організація експортно-імпортних операцій

Основні види експортних операцій. Основні критерії експорту товарів, робіт, послуг. Обов'язки експортера щодо виконання умов та зобов'язань за контрактом. Документи, які необхідні для розрахунків з іноземними покупцями. Особливості оподаткування експортних операцій.

Особливості організації імпортних операцій. Предмет імпорту, первинні документи. Розрахунок і сплата податків і зборів при оформленні вантажно-митної декларації.

Література [4; 6; 10; 12; 13; 16; 17]

Тема 5. Організація бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною при здійсненні ЗЕД

Сутність бартерних (товарообмінних) операцій, операцій з давальницькою сировиною. Ознаки бартерних операцій. Строки проведення товарообмінних операцій. Відповідальність при порушенні законодавства щодо строків отримання товарів за бартерними контрактами.

Правове забезпечення бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною. Різновиди операцій з давальницькою сировиною. Особливості організації бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічній діяльності підприємств. Особливості реалізації в Україні продукції, виготовленої з давальницької сировини.

Література [2–4; 7; 10; 12; 16; 17]

Тема 6. Організація зовнішньоторговельних операцій у науково-технічній сфері

Сутність міжнародної передачі технологій. Правове забезпечення в науково-технічній сфері. Особливості організації операцій та види передачі технологій. Комерційні і некомерційні форми передачі технологій. Основні канали передачі технологій.

Основні форми трансферу технологій. Етапи організації операцій з передачі технологій. Визначення ціни трансферу з позицій покупця і продавця.

Література [6; 9; 10; 14; 19; 21; 24]

Тема 7. Організація зовнішньоторговельних операцій на міжнародних біржах

Розвиток світової біржової торгівлі. Види міжнародних бірж. Тенденції, які характеризують сучасний етап розвитку світової біржової торгівлі.

Міжнародні товарні біржі. Умови розвитку товарних бірж. Типи і функції міжнародних товарних бірж. Провідні товарні біржі світу. Види біржових операцій та їх цілі: операції з реальним товаром, ф'ючерсні операції, опціонні операції.

Провідні міжнародні фондові біржі. Міжнародний ринок цінних паперів. Моделі біржової діяльності, які зумовлені відмінностями у структурі володіння акціями: континентально-західноєвропейська і англо-американська. Організація операцій на міжнародних фондових біржах: угоди за готівку, угоди на строк (тверді угоди, угоди з премією, онкольні угоди, угоди на різницю).

Література [6; 7; 14; 15; 17; 20; 22]

Тема 8. Організація зовнішньоторговельних операцій на міжнародних біржах (продовження)

Міжнародні валютні біржі. Міжнародна валютна біржа як частина світової валютної системи. Організація операцій на міжнародних валютних біржах: термінові операції, ф'ючерсні операції і форвардні операції.

Особливості та організація фрахтових бірж. Особливості організації операцій на фрахтових біржах.

Література [6; 7; 14; 15; 17; 20; 22]

Тема 9. Особливості оподаткування зовнішньоторговельних операцій

Особливості оподаткування експортних операцій, імпорتنих операцій, бартерних (товарообмінних) операцій, операцій з давальницькою сировиною та інших видів операцій у зовнішньоекономічній діяльності.

Подвійне оподаткування при здійсненні зовнішньоторговельних операцій. Форми прояву подвійного оподаткування. Підходи до оподаткування доходів: виходячи із статусу платника і джерел платника. Основні напрямки усунення подвійного оподаткування: міждержавні угоди. Інструменти вирішення проблем подвійного оподаткування:

податковий кредит, податкова скидка, інвестиційний кредит та інші. Особливості використання податкового кредиту, теоретичне обґрунтування податкових конвенцій.

Література [1–4; 7; 10; 12; 16; 17]

Змістовий модуль III. Міжнародні договори

Тема 10. Міжнародний договір купівлі-продажу товарів

Юридичні аспекти міжнародних договорів. Види міжнародних договорів. Поняття Інкотермс-2000 (базисних умов контрактів).

Класифікація умов Інкотермс-2000. Застосування термінів при різних способах транспортування.

Зміст договору купівлі-продажу.

Література [4; 5; 8; 11–13; 16; 24; 25]

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Світовий ринок товарів.
2. Види зовнішньоекономічних угод.
3. Організація експортних операцій.

Варіант 2

1. Товарна структура зовнішньої торгівлі.
2. Види торгово-посередницьких фірм та особливості їх діяльності.
3. Організація імпорتنих операцій.

Варіант 3

1. Світовий ринок послуг.
2. Особливості регулювання експортно-імпорتنих операцій.
3. Міжнародний договір купівлі-продажу.

Варіант 4

1. Світовий ринок сировини.
2. Вплив міжнародних організацій на зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів господарювання.
3. Тенденції здійснення експортних та імпорتنих операцій в Україні.

Варіант 5

1. Ринок послуг та класифікація їх у міжнародній торгівлі.
2. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства.
3. Організація операцій з давальницькою сировиною.

Варіант 6

1. Становлення ринку послуг в Україні.
2. Організація зовнішньоторговельних операцій на товарних біржах.
3. Інкотермс-2000.

Варіант 7

1. Зовнішня торгівля послугами в Україні.
2. Види міжнародних договорів.
3. Організація зовнішньоторговельних операцій на валютних біржах.

Варіант 8

1. Види посередницьких операцій.
2. Організація зовнішньоторговельних операцій у науково-технічній сфері.
3. Особливості складання зовнішньоекономічного контракту.

Варіант 9

1. Особливості оподаткування операцій у зовнішньоекономічній діяльності.
2. Економічне обґрунтування рішень щодо здійснення експортно-імпортних операцій.
3. Структура міжнародного контракту.

Варіант 10

1. Стан зовнішньоекономічних зв'язків України.
2. Організація операцій на фондовій і фрахтовій біржах.
3. Організація та оподаткування імпортних операцій.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Стан світових зовнішньоекономічних зв'язків.
2. Стан зовнішньоекономічних зв'язків України.
3. Проблеми вітчизняних підприємств при здійсненні експортно-імпортних операцій з інофірмами.

4. Тенденції України при здійсненні експортних операцій.
5. Тенденції України при здійсненні імпорتنих операцій.
6. Особливості законодавства України при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
7. Класифікація зовнішньоекономічних угод.
8. Переваги та недоліки посередництва.
9. Види торгово-посередницьких фірм та особливості їх діяльності.
10. Операції з перепродажу при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
11. Комісійні операції при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
12. Агентські операції при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
13. Консигнаційні операції при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
14. Брокерські операції при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
15. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства.
16. Зустрічна торгівля у зовнішньоекономічній діяльності.
17. Бартерна торгівля у зовнішньоекономічній діяльності.
18. Зворотна закупівля у зовнішньоекономічній діяльності.
19. Компенсаційне узгодження у зовнішньоекономічній діяльності.
20. Угоди за участі незалежних іноземних партнерів-посередників.
21. Орендні угоди у зовнішньоекономічній діяльності.
22. Клірингові угоди у зовнішньоекономічній діяльності.
23. Інвестиційні угоди у зовнішньоекономічній діяльності.
24. Світовий ринок товарів.
25. Світовий ринок сировини.
26. Світова товарна структура зовнішньої торгівлі.
27. Товарна структура зовнішньої торгівлі України.
28. Характерні риси регулювання експортних операцій.
29. Характерні риси регулювання імпорتنих операцій.
30. Вплив СОТ на здійснення зовнішньоекономічної діяльності.
31. Вплив ЮНКТАД на зовнішньоекономічну діяльність.
32. Світова організація торгівлі.
33. Світовий ринок послуг.
34. Світовий ринок транспортних послуг.
35. Світовий ринок туристичних послуг.
36. Світовий ринок інформаційних послуг.
37. Становлення ринку послуг в Україні.

38. Особливості зовнішньої торгівлі послугами в Україні.
39. Організація імпорتنих операцій.
40. Документація при здійсненні імпорتنих операцій.
41. Організація експортних операцій.
42. Документація при здійсненні експортних операцій.
43. Організація операцій з давальницькою сировиною.
44. Документооборот при операціях з давальницькою сировиною.
45. Організація товарообмінних (бартерних) операцій у зовнішньоекономічній діяльності.
46. Документооборот при товарообмінних операціях.
47. Організація транзитних операцій.
48. Організація операцій на товарних біржах.
49. Організація операцій на фондових біржах.
50. Організація операцій на валютних біржах.
51. Організація операцій на фрахтових біржах.
52. Ризики, які пов'язані з вибором країни-партнера.
53. Маркетингові ризики.
54. Транспортні ризики.
55. Кредитні та валютні ризики в зовнішньоекономічній діяльності.
56. Способи страхування валютних ризиків.
57. Одновалютні та мультивалютні застереження.
58. Способи страхування ризиків при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
59. Ризики, які пов'язані зі змістом статей зовнішньоекономічного контракту.
60. Ризики, які пов'язані з процесом митного оформлення.
61. Страхування як вид боротьби з небезпекою.
62. Економічна сутність та необхідність страхування при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
63. Елементи процесу управління ризиком: ідентифікація, оцінка, запобігання, фінансування ризику.
64. Суб'єкти та об'єкти в морському страхуванні.
65. Юридична база для укладення договору морського страхування.
66. Страхування відповідальності при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
67. Економічна суть перестрахування.
68. Види і форми здійснення перестраховочного захисту.
69. Інформаційне забезпечення експортно-імпорتنих операцій.
70. Зміст договору купівлі-продажу при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.

71. Види міжнародних договорів.
72. Класифікація умов Інкотермс-2000.
73. Перехід ризику від продавця до покупця за правилами Інкотермс-2000.
74. Правові основи договору купівлі-продажу.
75. Валютно-фінансові умови контракту.
76. Форми міжнародних розрахунків.
77. Кредитування зовнішньої торгівлі.
78. Облік зовнішньоекономічної діяльності.
79. Особливості оподаткування експортних операцій.
80. Особливості оподаткування імпортних операцій.
81. Особливості оподаткування операцій з давальницькою сировиною.
82. Особливості оподаткування товарообмінних (бартерних) операцій.
83. Експортна ціна товару.
84. Імпортна вартість товару.
85. Митне оформлення експортних операцій.
86. Митне оформлення імпортних операцій.
87. Митне оформлення операцій з давальницькою сировиною.
88. Митне оформлення товарообмінних операцій.
89. Стандартизація у зовнішньоекономічній діяльності
90. Сертифікації у зовнішньоекономічній діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991 р. № 959-ХІІ.
2. Закон України “Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах” від 15 вересня 1995 р. № 327/95.
3. Закон України “Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності” від 15 грудня 1998 р. № 351-ХІ.
4. Бахрамов Ю М., Глухов В. В. Организация внешнеэкономической деятельности. — СПб., 2000.
5. Биржаков М. Б. Контракт з инофирмой. — СПб., 1998.
6. Внешнеэкономическая деятельность предприятия / Под ред. Л. Е. Стровского. — М.: Юнити, 1999. — 822 с.

7. *Герчикова И. Н.* Международное коммерческое дело. — М.: Инфра, 2000. — 668 с.
8. *Дахно І. І.* Міжнародна торгівля. — К.: МАУП, 2004. — 310 с.
9. *Міжнародна торгівля:* Навч. посіб. / А. П. Румянцев. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 376 с.
10. *Организация и техника проведения внешнеторговых операций.* — М.: Приф, 2000. — 160 с.
11. *Плотников А. Ю.* Инкотермс-2000. Содержание, практика, применение, комментарии. — М., 2001.
12. *Покровская В. В.* Международные коммерческие операции и их регламентация. — М.: ИНФРА, 1998.
13. *Родыгина И. Ю.* Методические рекомендации по составлению внешнеторгового контракта купли-продажи. — М.: Изд-во МГУК, 1998.
14. *Румянцев А. П.* Міжнародна торгівля послугами: Навч. посіб. / А. П. Румянцев, Ю. О. Коваленко. — К.: Центр навчальної літератури, 2003. — 112 с.
15. *Савощенко А. С.* Инфраструктура товарного рынка: Навч. посіб. / А. С. Савощенко. — К.: Вид-во КНЕУ, 2005. — 336 с.
16. *Смирнов В. В.* Экспортно-импортные операции в международном бизнесе. — М.: Буквица, 1997. — 224 с.

Додаткова

17. *Дегтярева О. И., Полякова Т. Н.* Внешнеэкономическая деятельность. — М.: Дело, 2000.
18. *Дэниелс Дж.* Международный бизнес. — М.: Дело, 1998. — 748 с.
19. *Єрмошенко М. М.* Комерційна діяльність посередницьких організацій: Навч. посіб. / М. М. Єрмошенко. — К.: НАУ, 2003. — 345 с.
20. *Лука Корнелиус.* Торговля на мировых валютных рынках / Корнелиус Лука: Пер. с англ. — М.: Изд. дом “ЕВРО”, 2004. — 715 с.
21. *Новицький В. Є.* Міжнародна економічна діяльність України. — К., 2002. — 948 с.
22. *Панкратов Ф. Г.* Коммерческая деятельность: Учебник / Ф. Г. Панкратов. — М.: Изд. дом “Дашков и К”, 2004. — 504 с.
23. *Половцева Ф. П.* Коммерческая деятельность.— М.: ИНФРА-М, 2003. — 247с.
24. *Синецкий Б. И.* Основы коммерческой деятельности. — М.: Юрист, 1998.
25. *Штумпф Г.* Лицензионный договор / Пер с нем. М. М. Богуславского. — М., 1988.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Організація зовнішньоторговельних операцій”	3
Зміст дисципліни “Організація зовнішньоторговельних операцій”	4
Варіанти контрольних робіт	8
Питання для самоконтролю	9
Список літератури.....	12

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>М. В. Дроздецька</i>
Комп'ютерне верстання	<i>М. М. Соколовська</i>

МАУП

Зам. № ВКЦ-3315

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП